

1893-11-03

AFSENDER

Emil Hannover

MODTAGER

Johan Rohde

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

Paris

Modtagersted:

København

Omtalte personer:

Lugné-Poe

Herman Bang

Rasmus Christiansen

Sophus Claussen

Henrik Ibsen

Agnes Slott-Møller

Harald Slott-Møller

Johan Peter Wildenrath

Margrethe Wildenrath-Krabbe

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

I tilfælde af at Rohde ønsker at sende en kondolence, fortæller Hannover, at Frk. Trapplers ældste søster er død. Han spørger om Rohde kan sende ham 200 francs, som han skylder. Hannovers kredit er nemlig ved at være i bund, og han ved at Slott-Møllers ikke vil være i stand til at tilbagebetale ham i øjeblikket. Han beder også om nyt vedrørende hr. og fru Wildenrath, og takker for Rohdes oplysninger om dem i forrige brev. Hannover har sammen med Sophus Claussen været til prøve på Ibsens skuespil "En Folkefjende", opført af Lugné-Poes teatertrup og instrueret af Herman Bang i Montmartre. Hannover er imponeret over at se Bang arbejde, og de franske skuespillere har tydeligvis stor respekt for ham. Et morsomt optrin opstod, da Bang ville instruere to skuespillere i at spille en scene "mere erotisk". I en forkert oversættelse af det danske ord "erotik" til fransk, kom Bang for skade at bede dem spille "mere sjofelt". Det, samt de franske skuespilleres sproglige misforståelser, morede Hannover og Claussen sig vældigt over. Begge blev behandlet med stor respekt fordi de forstod Ibsens modersmål. Hannover har talt med Christiansen, som godt ved at han er et fjols, men han er forelsket, og der er da ikke mere at gøre.

TRANSSKRIFTION

På første side er der regnestykker i venstre margin og foroven, de fleste med blæk. De er forsøgt udvisket.

Paris

3 Novb. 93

Kjære Rohde.

Da De muligvis i den Anledning vil sende Mlle Trappler Deres Kort, meddeler jeg Dem, at hendes ældre Søster i Dag er død efter et meget langt Sygeleje.

Er det Dem muligt omkring d. 15de at sende mig 200 francs? I saa Fald vil jeg gerne have dem. Jeg har nemlig maattet udlaane igjen af mit Kreditiv, og da ogsaa S. M. inden min Rejse tog en større Bid deraf, er der ikke meget tilbage, og jeg er fuldstændig paa det rene med, at jeg ikke kan bede sidstnævnte erindre deres

Skyldighed. Resten af de ca. 400 francs (jeg regner: 300 Mark = 267 Kroner og ca. 70 Kroner fra tidligere) kan jeg da maaske faa en Gang i Begyndelsen af Decem-ber.

Lad mig sige Dem, at hvis dette Arrangement volder Dem altfor store Vanskeligheder, saa kan jeg

[2]

vente med i hvert Fald Halv-
delen til jeg kommer hjem.

Fra Fru W. har jeg længe ikke hørt noget. Hvad er hendes Bestem-
melse for Fremtiden? Hvor er W. og har han for længere Tid forladt
Kjøbenhavn? Tak iøvrig for alle
Oplysningerne, der – mærkelig nok –
næsten alle var mig nye.

Igaar Aftes var jeg Gud
hjælpe mig til Rolleprøve paa
"En Folkefjende", som Lugné-Poe
og hans Trup skal spille paa
Torsdag. Jeg var gaaet ud for at besøge
Soph. Clausen; i samme Hotel
boer Bang, og han er Sceneinstruk-
tør. Han spurgte os, om vi ikke
vilde med, og da jeg ikke vilde nægte
mig den Fornøjelse at se Bang agere,
modtog jeg Opfordringen. Det er ikke
mere end Skyldighed at sige, at han

[3]

gjorde sine Sager aldeles ypperlig, og de
franske Skuespilleres havde aabenbart
den største Respekt for ham. Hvert Ord
af ham var dem en Lov, og han sloges
drabelig mod deres "trop de bruit". Jeg
troer, Stykket vil komme til at tage
sig udmærket ud. Prøven foregik i
et ubeboet Atelier oppe paa Mont-
martre; der spilledes i Overfrakke,

med vaade Paraplyer og opsmøgede
Benklæder. Ikke destomindre med stor
Alvor.

Kosteligt var det, da Bang, der forresten
taler meget godt Fransk, pludselig
brød ind i Scenen mellem Petra
og hendes Tilbeder (jeg husker ikke
hvad han hedder): Celà ne marche
pas, celà ne marche pas de tout,
celà faut être beaucoup plus
érotique. Forbavselse og Forfærdelse i
hele Selskabet. "Un écrivain érotique"
betyder paa Fransk en Pornograf og
Ordet érotique ikke andet end: sjofel.

[4]

"Ah, mais chez nous . . . chez nous . . .
c'est un mot . . . c'est un mot . .

un mot presque divin" sagde Bang,
da han opdagede sin Fejltagelse, og
Claussen og jeg var ved at dø af
Latter over denne Forklaring af
det erotiske fra Bangs Mund.

Forresten blev vi naturligvis
behandlede med Honnør paa Grund
af den ellers ikke skattede Egenskab,
at vi kunde forstaa det Sprog, som
Ibsen skriver. Det hele var uhyre
kuriøst, og de franske Skuespilleres
Misforståelser af Replikernes Art
og Mening kostelig.

Hilsener fra Christiansen og
Deres hengivne

Emil Hannover

Jeg har talt med Chr. Han ved godt selv, han
er dum, men han er forelsket. Der er vist
intet at gjøre. Min Lid staaer nu til
Pigebarnet.

145
 187
 31
 780
 6
 90
 90
 200
 210
 270
 267
 150
 779
 Paris
 3 North-95
 60
 40
 50
 30
 5/100
 33

147
 147
 288

Kjære Rohde,

Da de muligvis i den anledning
 vil sende mig Trapper Deres Kort,
 meddel mig dem, at hendes eldste
 Søster i Dag er død efter et meget
 langt Sygeleje.

267
 80
 347
 144
 203

Er det Dem muligt omkring 7.15^h
 at sende mig 200 francs? I saa
 Fald vil jeg gerne have dem. Jeg har
 nemlig maattet indlaane igjen
 af mit Kreditiv, og da ogsaa
 S.-M. inden min Rejse tog en
 større Br. S. Deraf, er der ikke

70
 21
 46

230
 744
 264

meget tilbage, og jeg er fuldstændig
 paa det rene med, at jeg ikke kan
 betale sidstnævnte erindere Deres

240

Skyldighed. Resten af de ca. 400 francs
 (jag regner: 300 mark = 267 Kroner og ca.
 40 Kroner fra tidligere) kan jeg da maaske

144

250

faa en Gang i Begyndelsen af Decem.

144

30

774

ber. Jeg har dog ogsaa
 lad mig dog sige Dem, at hvis dette
 Arrangement voldte Dem allfor
 store Vanskeligheder, saa kan jeg

vente med i hvert Fald Hals.
Delen til is kommer hjem.
Fra Fru W. har is længe ikke
hørt noget. Hvad er hendes Bestem-
melse for fremtiden? Hvad er W. og
har han for længere Tid forladt
Kjøbenhavn? Tak især for alle
Oplysninger, der - mærkelig nok -
først og fremst alle var mig nye.

Igaar aften var is guld
hjælpe mig til Rollespillet paa
en Folkefest, som Løjtn. For-
g hans Børn skal spille paa
Torsdag. Is var ganske ind for at besøge
Soph. Claussen; i samme Hotel
boer Barry, og han er Scenearbejder.
Hør. Han spurgte os, om vi ikke
vildt med, og da is ikke villde nægte
mig den Fornøjelse at se Barry agere,
modtog is Opfordringen. Det er ikke
mere end Skyldighed at sige, at han

gjorde sine Sager aldeles opprørlig, og de
franske Skuespillere haad aabenbart
den største Respekt for ham. Hvert Ord
af ham var dem en Lov, og han sloges
drabelig med deres Troop de brunt. I
Troer, Skysket vil komme til at tage
sig indmerket ind. Proven foregik i
et indbeholdt Aftalen oppe paa Mont-
martre i der spillede i Overfrakke,
med vaad Paraplyer og opsmøget
Bumblende. Ikke destomindre med sta-
alvor.

Kosteligt var det, da Bang, der foresten-
talen meget godt fransk, pludselig
brød ind i Scenen mellem Petra
og hendes Tilbeder (ig hørte ikke
hvad han hedde). C'est à ne marche
pas, c'est à ne marche pas de tant,
c'est à tant être beaucoup plus
érotique. Forbavelse og Forførelse i
helt Selskabet. - Un écrivain érotique
betegner paa fransk en Pornograf og
Odet érotique ikke andet end sjofel.

"Ah, mais chez nous... chez nous...
c'est un mot... c'est un mot.
un mot presque divin" sagde Bang,
da han oplyste sin Fjelttagelse, og
Claußen og jeg var vel at se af
Latter over denne Forklaring af
det erotiske fra Bangs Munde.

Forresten blev vi naturligvis
behandlede med Honorar paa Grund
af den ellers ikke skattede Egenskab,
at vi kunde fortælle det Sprog, som
Jensen skrev. Det hele var isigge
kürvøst, og de franske Skuespillere
misforstod os af Replikernes Art
og Mening kostelig.

Hilsener fra Christiansen og
Dens hængsler

Emil Hannover.

Jeg har talt med Chr. Han vil gaa selv, han
er død, men han er forelsket. Der er vist
intet at gøre. Min hils staaer nu til
Føgebarnet.